

ROZHOVOR

Myslivci přijdou o vliv a bude to dobře. Stále je tu dost vlivných lidí, kteří výměnou za lov pak cosi zařídí

Martin Bibenredaktor

16. 7. 2024 00:00 • 8 min. čtení

[ODEBÍRAT AUTORA](#)

Už přes sto let o lesy na sever od Brna pečuje podnik Mendelovy

univerzity. A roky tu využívají přirozené přírodní procesy tak, aby jejich lesy byly odolnější vůči změnám klimatu a škůdcům. [V trendu](#), o který se v poslední době ve stále větší míře snaží i další čeští lesníci, je Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny v Česku na špičce. Změně přístupu mají pomoci připravené novely dvou klíčových

zákonů, [mysliveckého](#) a o lesích. Zatímco čekají na schválení, mezi nimrody, lesníky, zemědělci a přírodovědci rozpoutaly vášnivou debatu a mnozí jsou k nim silně kritičtí. Nelibost se například ozývá ohledně toho, že by mysliveckým sdružením hrozila až půlmilionová pokuta za nedodržení plánu lovu. Stát si od toho slibuje, že se zamezí přemnožení zvěře, a tedy miliardovým škodám, jež působí. Navrhované změny v rozhovoru pro HN hodnotí ředitel zmíněného podniku Tomáš Vrška, který se letos stal i prezidentem mezinárodní organizace Pro Silva, která je sdružením moderních lesníků z 23 zemí Evropy a světa.

Jak vnímáte novelu zákona o myslivosti, jež mimo jiné zavádí pokutu, proti čemuž protestují myslivci?

Je to v pořádku. Oni mají pronajatou honitbu, kde tím, že neplní plán lovu, způsobí vlastníkovu lesa mnohem větší škodu. [Škody](#) jsou navíc dlouhodobé, například loupání zvěří (*nakousnutí a odtržení kůry z kmene i s lýkem – pozn. red.*) se projeví za 30 až 60 let. O peníze kvůli poškozeným dřevinám přijde až další generace lesníků a jim by se nic nestalo.

Ale oni argumentují, že jsou dobrovolná organizace, dělají vše na své náklady, ve volném čase, pokuty prý mnohé odradí.

Osobně si myslím, že jde i o určitou ztrátu vlivu. Stále je tu dost vlivných lidí, i mezi politiky, podnikateli, kteří slyší na to, že si něco uloví a pak cosi zařídí nebo pro něco zvednou ruku. A pokud zákon projde v navržené podobě, tak vliv Českomoravské myslivecké jednoty částečně oslabí.

Část konzervativní myslivecké komunity nechce změnu – lov trofejové zvěře byl vždy jakýmsi vrcholem jejich činnosti. Jenže v moderním pojetí je myslivost hlavně management stavu zvěře v krajině a díváme se na ni spíše z biologického pohledu. Chceme populace zvěře přiměřené tomu, že máme kulturní krajinu, kde pěstujeme polní plodiny, dřeviny v lese, a potřebujeme, aby nám zdravě prosperovaly. Jenže stavy zvěře nám teď působí enormní škody. Nejde o žádné drancování populací zvěře, ale třeba o to, abychom v lese nemuseli každou novou výsadbu oplocovat.

Je tak jen dobře, že podle novely by i vlastníci souvislých pozemků nad 30 hektarů **dostali právo lovit** a regulovat na nich zvěř a nad 250 hektarů si i vytvořit vlastní honitbu. Doteď mohli být mysliveckými sdruženími, která si najímají honitby, vyřazení ze hry, případně omezováni.

Zaznívá i obava, že povolení nočního lovu více druhů zvěře a za použití technických pomůcek může být nebezpečné.

Naopak. To je jedno z rigidních pravidel, která přežila ještě z dob Rakouska-Uherska. Tehdy bez **technických pomůcek** měl zákaz lovu v noci logiku, bylo to nebezpečné, dnes už je to se zařízeními pro noční vidění efektivnější i zodpovědnější než ve dne. Zvěř je víc v klidu, v lese nejsou lidi.

Vy si lovíte zvěř sami. Kolik se o to stará lidí?

Abychom napravili obrovský nadstav, který tu byl, musíme lovit pětinasobek toho, co se lovilo před deseti lety. S hajnými je nás lovců dohromady 60 a ulovíme ročně 1800 kusů spárkaté zvěře. Máme tak už dokonce jedno polesí, kde se i při výsadbě nových stromů obejdeme úplně bez oplocenek. Ale trvalo nám to pět let. Zvěř tam samozřejmě je, ale v únosném stavu.

Velká debata se vede i o novele lesního zákona. Někteří vědci a nevládní organizace jí vytýkají, že dostatečně nesměruje k přírodě bližšímu

hospodaření – například nezmenšuje nejvyšší dosud povolenou plochu paseky.

Na dlouhodobém cíli lesnictví se všichni shodneme. Je třeba proměnit stávající lesy a zavést způsoby hospodaření, které se obejdou bez tradičního vytváření pasek. Tedy přejít ke konceptu přírodě blízkého lesnického hospodaření. Počkat, co ukáže příroda, a teprve potom s tím pracovat. Takové porosty jsou nejzdravější, nejodolnější vůči změnám klimatu. A že není stanovena velikost paseky na méně než jeden hektar, mi nevadí, protože to už dnes stejně skoro nikdo nevyužívá. Průměrná velikost holiny z úmyslné těžby je nyní 0,37 hektaru.

Tomáš Vrška (57)

Vystudoval Lesnickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Brně, pracoval jako lesní technik taxátor, lesník v Národním parku Podyjí a roky se věnoval vědě, kdy studoval například dynamiku lesů a pralesů.

Ředitelem Školního lesního podniku Mendelovy univerzity je od roku 2019.

Problematiku pěstování lesů přednáší na Lesnické a dřevařské fakultě téže univerzity.

Od letošního května je prezidentem mezinárodní organizace Pro Silva, která je sdružením lesníků propagujících a praktikujících přírodě blízké metody hospodaření ve 23 zemích Evropy, v USA a na Novém Zélandu a má přes 6000 členů.

Iniciativě Vědci pro les chybí i stanovení přesného povinného podílu odolnějších, tedy listnatých stromů, nebo podílu velmi starých stromů ponechaných k dožití, kde pak nalézá útočiště hmyz či ptactvo.

Novela jde spíše směrem motivace než příkazů, tak jako lesní zákony v okolních zemích (Rakousko, Německo, Švýcarsko), otevírá dveře změnám, zatímco současný zákon je spíš brzdí. Když se v 90. letech tvořil, byla obava, že nestátní vlastníci mohou lesy takzvaně vydrancovat, že nebudou hospodařit zodpovědně. Ukázalo se ale, že 95 procent soukromých vlastníků v lese hospodaří do jisté míry lépe než stát. I když v obou podnicích státních lesů (*Lesy ČR a Vojenské lesy a statky – pozn. red.*) je v posledních letech znát výrazný posun k modernějšímu pojetí lesnictví. A do zákona se důvěra v lesníky promítá. Přesné parametry změny stavu lesů nejde nikdy do zákona

vtělit – les je pestrý organismus, všude vyžaduje trochu jiný přístup. Třeba ve Švýcarsku o tom mají v zákoně tři věty.

Nevládní organizace ale namítají, že nezodpovědní vlastníci mohou tu benevolenci využívat, zřídit třeba plantáž.

Ano. Ale kolik jich je, do pěti procent. Já věřím, že drtivá většina se naopak přihlásí o motivační příspěvek na vysázení melioračních a zpevňujících dřevin, tedy těch, které učiní les odolnějším. Oni to vědci přírodovědného zaměření a aktivisté, kteří zákon kritizují, myslí dobře, ale nikdy si to nezkusili v reálné praxi. My se s nimi na 100 procent shodneme na cíli, ale v praxi vidíme různost cest, pestrost lesa a potřebných přístupů, což nejde zákonem přesně nařídít. Hlavně je rozdíl mezi tím, jestli někomu něco nařídíte – potom ztrácí motivaci –, anebo mu dáte prostor tvořit. A většina lesníků bude ráda tvořit, jenže dosud nemohla – ale dnes i v Lesích ČR dostávají prostor všichni, kteří chtějí přírodě blízké lesnictví dělat, dochází tam k velké změně – ta však bude vidět za 20 let, a kdo ji reálně nedělá, tak ji nyní nevidí.

Jak se vlastně k ideálnímu odolnému lesu dopracovat?

Nejdříve musíte snížit stavy zvěře tak, aby už nesežrala veškeré výhonky, aby vám les měl šanci ukázat, co dovede, co nechá vyrůst. Případně doplnit sadbou sazenic to, co si podle dnešních poznatků myslíme, že může klimatické změně odolat, tedy například listnaté stromy, pokud už v lese nerostly. Může to trvat 20 až 30 let, než se ekosystém zcela zformuje.

Dalším krokem k přírodě bližšímu lesu je pestrost a nepravidelnost ve struktuře, rozmístění druhů. Pěstování lesů je disciplína, která usměrňuje přírodní síly k tomu, abychom dosáhli tvorby kvalitního dříví, tedy zjednodušeně rovného, zdravého kmene, a zároveň udrželi stabilitu porostu a tím mohli dodávat dříví trvale a ve vyrovnaném množství, protože nás živí jeho prodej dřevozpracujícímu průmyslu.

Les jako zdroj dřeva, ale taky co nejbliže přírodě, to je asi těžké skloubit.

Říká se tomu moderně integrované lesnictví. Teoreticky je to skvěle vymyšlené, ale realita denního života je někde jinde. U nás se navíc adorují ekosystémové služby, do nichž spadá i rekreační funkce lesa, ale často se zapomíná na vyváženost. I Green Deal

jasně říká, že chceme v Evropě směřovat k omezení světového transportu zboží, více využívat lokální obnovitelné zdroje, odborně se tomu říká cirkulární bioekonomika. A neexistuje v tomto oboru nic lepšího než lokální produkce kvalitního dříví, které se promění v trvanlivé výrobky, jež vážou nejvíce CO₂.

Kolik váš podnik těží dřeva a jakým způsobem?

Produkujeme 75 tisíc kubíků dřeva ročně, živí nás to. Cílíme více na kvalitu – péči o jednotlivé vybrané kmeny, protože tím dosahujeme lepšího zpeněžení než při vysoké produkci dříví střední a nižší kvality. Oproti tomu máme i devět procent lesa zcela bezzásahového, sít' 19 pralesovitých rezervací, už desítky let. Je to největší podíl lesa bez zásahu na jednom majetku v Česku mimo národní parky.

Jaký podíl stromů sázíte uměle a jaký tvoří takzvaná přirozená obnova, tedy že se již dospělé stromy rozmnoží ze svých semen?

Pracujeme přibližně ze 70 procent s přirozenou obnovou, necháváme samotnou přírodu ukázat, co kde vyrostе. Ale také to nejde všude. Když v lese například buky a duby a jiné listnaté stromy nejsou, tak je tam musíme vysadit, jejich semena tam nemají odkud nalétnout.